

Sygn. akt VI GC 968/14/3

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Tychach Wydział VI Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Jolanta Brzęk

Protokolant: Katarzyna Ryguła

po rozpoznaniu w dniu 05 stycznia 2017 r. w Tychach

na rozprawie

sprawy z powództwa: K. D. M. D.

przeciwko: G. M.

o zapłatę

1) zasądza od pozwanego G. M. na rzecz powodów uprawnionych solidarnie K. D. i M. D. kwotę 9 723,51 zł (dziewięć tysięcy siedemset dwadzieścia trzy złote pięćdziesiąt jeden groszy) z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 06 marca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powodów uprawnionych solidarnie odsetki od kwoty 1000 zł (jeden tysiąc złotych) w wysokości:

- odsetek ustawowych od dnia 6 marca 2014 roku do dnia 4 kwietnia 2014 roku,

- odsetek ustawowych od dnia 6 marca 2014 roku do dnia 28 października 2014 roku,

- odsetek ustawowych od dnia 6 marca 2014 roku do dnia 6 lipca 2015 roku,

- odsetek ustawowych od dnia 6 marca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku,

- odsetek za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 5 sierpnia 2016 roku;

3) umarza postępowanie w pozostałym zakresie;

4) zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 3 104 zł (trzy tysiące sto cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Jolanta Brzęk

Sygn. akt VI GC 968/14/3

UZASADNIENIE

Powodowie K. D. i M. D. wystąpili przeciwko G. M. z pozwem o zapłatę kwoty 13 724,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 marca 2014 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach z dnia 8 lutego 2013 r. zostały zasądzone od (...) sp. z o.o. na rzecz powodów kwoty 10 333,89 zł tytułem należności głównej i 2 564,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Nakaz zapłaty został zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2013 r., w którym sąd zasądził również kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania klauzulowego. Na podstawie w/w tytułu wykonawczego powodowie w dniu 28 sierpnia 2013 r. złożyli do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chrzanowie M. M. wniosek o wszczęcie egzekucji wobec dłużnika (...) Sp. z o.o. Postępowania egzekucyjne toczyło się pod sygnaturą akt Km 6339/13. W toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego powodom zostały przyznane koszty zastępstwa procesowego w wysokości 600 zł. Prowadzone postępowanie nie przyniosło rezultatu, a postanowieniem z dnia 4 grudnia 2013 r. Komornik umorzył postępowanie egzekucje z uwagi na bezskuteczność egzekucji, obciążając jednocześnie powodów kosztami w wysokości 165,62 zł. Analiza treści wpisów ujawnionych w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego wskazuje, że pozwany zarówno w momencie powstania zobowiązania jak i przez cały okres jego istnienia pełnił funkcje Prezesa Zarządu spółki (...) sp. z o.o. Spełnione zostały przesłanki odpowiedzialności z art. 299 k.s.h. Powodowie wezwali pozwanego pismem z dnia 25 lutego 2014 r. do dobrowolnej spłaty zadłużenia, jednakże bezskutecznie.

W dniu 16 lipca 2014 r. w sprawie o sygn. VI GNe 1708/14/3 Sąd Rejonowy w Tychach wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwany wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty zaskarżając go w całości, wnosząc o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Pozwany podniósł zarzut braku przesłanek do wystąpienia przez stronę powodową z powództwem w trybie art. 299 § 1 k.s.h. ze względu na istnienie majątku E. z o.o. z siedzibą w M., z którego powodowie mogą uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności oraz zarzucił nieprzeprowadzenie przez powodów postępowania egzekucyjnego w stosunku do całego majątku (...) sp. z o.o. w M.. W uzasadnieniu pozwany wskazał, że z postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chrzanowie M. M. z dnia 4 grudnia 2013 r. o umorzeniu postępowania w sprawie o sygnaturze akt Km 6339/13 nie wynika jakie czynności egzekucyjne zostały przez komornika podjęte celem wyegzekwowania należnego wierzycielowi świadczenia. Z postanowienia nie wynika także zakres przedmiotowy prowadzonej egzekucji. Strona powodowa nie wskazuje ponadto w stosunku do jakich składników majątkowych (...) sp. z o.o. w M. prowadzone było postępowanie egzekucyjne. Powodowie nie wykazali, aby umorzone ze względu na bezskuteczność postępowanie egzekucyjne obejmowało cały majątek dłużnika. (...) sp. z o.o. cały czas prowadzi swoją działalność, regulując swoje wymagalne zobowiązania, w tym zobowiązania przysługujące powodom. Spółka posiada majątek trwały, z którego powodowie mogą uzyskać zaspokojenie.

Na rozprawie w dniu 15 października 2015 r. pełnomocnik powoda cofnął powództwo w zakresie kwoty 3 000 zł, ze względu na zaspokojenie roszczenia w tej wysokości przez (...) sp. z o.o. na poczet roszczenia pozwu i wniósł o zasądzenie odsetek od tych kwot tj. od kwoty 1 000 zł od dnia 6 marca 2014 r. do dnia 4 kwietnia 2014 r., od kwoty 1 000 zł od dnia 6 marca 2014 r. do dnia 28 października 2014 r. i od kwoty 1 000 zł od dnia 6 marca 2014 r. do dnia 6 lipca 2015 r.

W toku postępowania dopuszczono dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości. Z opinii biegłej powołanej w sprawie wynika, że w 2013 r. spółka wygenerowała stratę bilansową w wysokości 303 000 zł, zobowiązania i rezerwy w wysokości 312 000 zł przekroczyły aktywa brutto o 101 000 zł. Nastąpiło obniżenie przychodów ze sprzedaży, koszty operacyjne w tym okresie zmniejszyły się tylko o 36 % co w konsekwencji spowodowało wygenerowanie prawie dwukrotnie większej straty niż w 2012 r. Zdaniem biegłej w drugiej połowie 2012 r. sytuacja finansowa spółki była bardzo trudna. Sporządzone sprawozdanie finansowe nie odzwierciedlało rzeczywistej sytuacji finansowej spółki, a w tej sytuacji najpóźniej w 2013 r. tuż po sporządzeniu sprawozdania finansowego należało złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości.

W piśmie procesowym z dnia 8 września 2016 r. strona powodowa wskazała, iż nie kwestionuje opinii biegłej sądowej, zwracając jednocześnie uwagę, iż w rejestrze przedsiębiorców ujawnione zostały zaległości podatkowe (...) sp. z o.o. na łączną kwotę 67 539 zł. Nadto pełnomocnik powodów wobec kolejnej wpłaty dokonanej przez spółkę (...) sp. z o.o. w dniu 5 sierpnia 2016 r. na kwotę 1000 zł, cofnął powództwo w tym zakresie wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

W piśmie procesowym z dnia 22 września 2016 r. pełnomocnik pozwanego zarzucił, iż biegła sądowa nie wykonała ciążącego na niej zobowiązania zgodnie z tezą dowodową, gdyż nie wskazała stanu majątku spółki. Biegła sporządziła opinię na okoliczność istnienia stanu niewypłacalności spółki i przesłanek jej wystawienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości. Należy jednak odróżnić stan niewypłacalności od przesłanek odpowiedzialności z art. 299 § 1 k.s.h. Przesłanki do ogłoszenia upadłości są bezprzedmiotowe w niniejszej sprawie, zwłaszcza w sytuacji, w której nie dokona się ustalenia czy istnieje majątek spółki pozwalający na zaspokojenie wierzyciela. Nadto biegła potwierdziła istnienie w kasie spółki środków finansowych w kwocie 188 450,77 zł, które pozwalały na spłatę zobowiązań spółki i bez znaczenia jest ocena biegłej w tym zakresie, jakoby nie było możliwe przechowywanie takiej ilości pieniędzy w kasie. Spółka cały czas reguluje swoje wymagalne zobowiązania, posiada majątek trwały, z którego powodowie mogą uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności.

Sąd ustalił co następuje:

Pozwany G. M. od dnia 19 lipca 2011 r. pełni funkcję prezesa zarządu w spółce (...) sp. z o.o. w M..

Dowód: odpis pełny z KRS (k. 12-16).

W dniu 8 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach nakazał aby spółka (...) sp. z o.o. w M. zapłaciła K. D. i M. D. kwotę 10 333,89 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania w kwocie 2 564 zł. Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach nadał w/w nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności i zasądził na rzecz kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania klauzulowego.

Dowód: nakaz zapłaty (k. 7), postanowienie (k. 8-9), akta SR Katowice-Wschód IV GNc 5 000 /12/7 (akta - w zał. do akt).

Na podstawie w/w tytułu wykonawczego powodowie w dniu 28 sierpnia 2013 r. złożyli do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chrzanowie M. M. wniosek o wszczęcie egzekucji wobec dłużnika (...) Sp. z o.o. Postępowania egzekucyjnego, które toczyło się pod sygnaturą akt Km 6339/13. W toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego powodom zostały przyznane koszty zastępstwa procesowego w wysokości 600 zł. Prowadzone postępowanie nie przyniosło rezultatu, a postanowieniem z dnia 4 grudnia 2013 r. Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne z uwagi na bezskuteczność egzekucji, obciążając jednocześnie powoda kosztami w wysokości 165,62 zł.

Dowód: postanowienie o przyznaniu kosztów zastępstwa pełnomocnika w postępowaniu egzekucyjnym (k. 10), postanowienie o umorzeniu egzekucji (k. 11), wezwanie (k. 81), zawiadomienie o wszczęciu egzekucji i wezwanie do dobrowolnego wykonania (k. 82) akta komornicze KM 6339/13 (akta - w zał. do akt).

Komornik ustalił, iż spółka (...) Sp. z o.o. posiadała zaległości czynszowe, nie figurowała w bazie Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców jako właściciel czy współwłaściciel pojazdów mechanicznych, spółce nie przysługiwały wierzytelności z Urzędu Skarbowego, a według danych urzędu spółka w złożonym zeznaniu podatkowym wykazała stratę z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. W ewidencji czynności majątkowych spółka figuruje jako nabywca kilku pojazdów mechanicznych z których żaden nie został odnotowany w (...). Komornik pismem dnia 2 września 2013 r. wzywał spółkę (...) sp. z o.o. do złożenia wyjaśnień.

Dowód: wysłuchanie wierzyciela przed umorzeniem postępowania (k. 80), akta komornicze Km 6339/13 (akta - w zał. do akt).

Pismem dnia 25 lutego 2014 r. powodowie wezwali pozwanego do zapłaty łącznej kwoty 15 495,16 zł w terminie do dnia 5 marca 2014 r., jednakże bezskutecznie.

Dowód: wezwanie (k. 17-18).

Spółka (...) sp. z o.o. częściowo realizowała swoje zobowiązania wobec wierzycieli, dokonując wpłat na rzecz wierzycieli, a także na rzecz powodów. Nadto spółka (...) sp. z o.o. posiada nieruchomości zapisaną księdze wieczystej nr (...), a także sprzęt i maszyny, które użytkuje.

Dowód: zeznania świadka W. J. (k. 156-), potwierdzenia wpłat (k. 109-110), wydruk z księgi wieczystej (k. 111-136).

Biegła sądowa T. C. w opinii pisemnej wskazała, że jedynie w 2011 r. stan majątkowy spółki (...) był poprawny, a spółka osiągnęła wynik finansowy w kwocie 75 506,41 zł netto, co przełożyło się na rentowność netto w wysokości 9,98 %. W 2012 roku spółka wygenerowała stratę bilansową netto w kwocie 116 442,36 zł. Zdaniem biegłej środki pieniężne na dzień 31 grudnia 2012 r. wskazane w bilansie w wysokości 188 450,77 zł zostały zawyżone. Spółka zgromadziła na rachunkach bankowych 2012 r. kwotę 158 000 zł i kwota ta została w 2012 r. wykorzystana w całości. Na dzień 31 grudnia 2012 r. spółka nie posiadała na rachunkach bankowych żadnych środków pieniężnych. W 2013 r. spółka wygenerowała stratę bilansową w wysokości 303 000 zł zobowiązania i rezerwy w wysokości 312000 zł przekroczyły aktywa brutto o 101 000 zł. Nastąpiło obniżenie przychodów ze sprzedaży z 556 000 zł w 2012 r. do 142 000 zł w 2013 r. czyli zmniejszenie o 74 %. Koszty operacyjne w tym okresie zmniejszyły się tylko o 36 % co w konsekwencji spowodowało wygenerowanie prawie dwukrotnie większej straty niż w 2012 r. Zdaniem biegłej w drugiej połowie 2012 r. sytuacja finansowa spółki była bardzo trudna. Sporządzone sprawozdanie finansowe nie odzwierciedlało rzeczywistej sytuacji finansowej spółki, a w tej sytuacji najpóźniej w 2013 r. tuż po sporządzeniu sprawozdania finansowego należało złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości.

Dowód: opinia (k. 203-207) z załącznikami (k. 208-228).

Poczynione w sprawie ustalenia faktyczne oparto o nie budzące wątpliwości, merytoryczne dokumenty znajdujące się w aktach sprawy.

Kluczowa dla sprawy jest opinia biegłej z zakresu rachunkowości T. C., którą Sąd uznał za rzetelną, pełną i popartą wysokimi kwalifikacjami biegłej w tej dziedzinie. Z tego powodu Sąd oparł swe ustalenia wnioskach płynących z tej opinii.

Sąd oddalił wniosek o ponowne przesłuchanie świadka W. J. oraz uzupełniającą opinię biegłego sądowego, albowiem nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie. Świadek zeznawał wcześniej w sprawie, zaś biegła miała w opinii ustnej wyjaśnić okoliczności, które jasno wskazała w opinii pisemnej, a na temat zwyczaju panującego w sektorze budowlanym nie mogłaby się wypowiadać, a ponadto nie miałyby to znaczenia dla sprawy. Również badanie zwyczaju panującego w sektorze budowlanym przy ponownym przesłuchaniu świadka było bez znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo wytoczone w niniejszej sprawie przez K. D. i M. D. przeciwko G. M. zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Powodowie początkowo domagali się zasądzenia od pozwanego kwoty 13 724,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 marca 2014 r. opierając swoje roszczenie o przepis art. 299 k.s.h.

Na rozprawie w dniu 15 października 2015 r. pełnomocnik powoda cofnął powództwo w zakresie kwoty 3 000 zł, ze względu na zaspokojenie roszczenia w tej wysokości przez (...) sp. z o.o. na poczet roszczenia pozwu i wniósł o zasądzenie odsetek od tych kwot tj. od kwoty 1 000 zł od dnia 6 marca 2014 r. do dnia 4 kwietnia 2014 r., od kwoty 1 000 zł od dnia 6 marca 2014 r. do dnia 28 października 2014 r. i od kwoty 1 000 zł od dnia 6 marca 2014 r. do dnia 6 lipca 2015 r. Nadto w piśmie procesowym z dnia 8 września 2016 r. pełnomocnik powodów wobec kolejnej wpłaty

dokonanej przez spółkę (...) w dniu 5 sierpnia 2016 r. na kwotę 1000 zł, cofnął powództwo w tym zakresie wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości podnosząc, zarzut braku przesłanek do wystąpienia przez stronę powodową z powództwem w trybie art. 299 § 1 k.s.h. ze względu na istnienie majątku (...) sp. z o.o. z siedzibą w M., z którego powodowie mogą uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności oraz zarzucił nieprzeprowadzenie przez powodów postępowania egzekucyjnego w stosunku do całego majątku (...) sp. z o.o. w M..

Jako podstawę swego roszczenia strona powodowa wskazała przepis art. 299 Kodeksu spółek handlowych. Przepis ten stanowi w § 1, że jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody (§ 2). Przepisy § 1 i § 2 nie naruszają przepisów ustanawiających dalej idącą odpowiedzialność członków zarządu (§ 3).

Powód, który dochodzi roszczenia przewidzianego w przepisie art. 299 k.s.h. powinien wykazać istnienie określonego zobowiązania spółki w czasie, kiedy pozwany był członkiem zarządu, stwierdzonego w tym czasie lub później tytułem egzekucyjnym wydanym na rzecz powoda oraz bezskuteczność egzekucji tego zobowiązania przeciwko spółce.

Występując z pozwem w niniejszej sprawie powodowie wskazywali, że w sprawie o sygnaturze akt VII GNC 5000/12/7 w dniu 8 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach nakazał, aby spółka (...) sp. z o.o. w M. zapłaciła K. D. i M. D. kwotę 10 333,89 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania w kwocie 2 564 zł. Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach nadał w/w nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności i zasądził kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania klauzulowego. Na podstawie w/w tytułu wykonawczego powodowie w dniu 28 sierpnia 2013 r. złożyli do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chrzanowie M. M. wniosek o wszczęcie egzekucji wobec dłużnika (...) Sp. z o.o. Postępowanie egzekucyjne, które toczyło się pod sygnaturą akt Km 6339/13, jednakże nie przyniosło rezultatu, a postanowieniem z dnia 4 grudnia 2013 r. komornik umorzył postępowanie egzekucje z uwagi na bezskuteczność egzekucji.

Strona pozwana powołując się na przesłanki egzoneracyjne z kolei może wykazywać, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody (§ 2). Ciężar dowodu w tych przypadkach spoczywał na pozwanym. Pozwany G. M. bronił się podnosząc, że istnieje majątek (...) sp. z o.o. z siedzibą w M., z którego powodowie mogą uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności oraz zarzucił nieprzeprowadzenie przez powodów postępowania egzekucyjnego w stosunku do całego majątku (...) sp. z o.o.

W literaturze wskazuje się, iż surowa odpowiedzialność członków zarządu wynika z przyjętej w Kodeksie spółek handlowych konstrukcji prawnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Zakres i zasady odpowiedzialności znajdują uzasadnienie w wyłączeniu prawa wspólników do prowadzenia spraw spółki z jednoczesnym powierzeniem tego uprawnienia członkom zarządu spółki. W konsekwencji to nie wspólnicy, ale członkowie zarządu ponoszą, w określonych prawem sytuacjach, odpowiedzialność zarówno cywilną, jak też karną (tak A. Szajkowski, Kodeks spółek handlowych, 2005, t. II, s. 963). Sięgnięcie do majątku członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uwarunkowane jest w myśl art. 299 k.s.h. niemożnością uzyskania zaspokojenia z majątku samej spółki. Powyższe unormowanie wprowadza zatem subsydiarną odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za jej zobowiązania, która powstaje w sytuacji, gdy wierzyciel nie może zaspokoić swoich roszczeń z majątku spółki. Posiłkowy charakter tej odpowiedzialności oznacza także, że wierzyciel nie może zaspokoić swoich roszczeń z majątku członków zarządu spółki, jeżeli nie została wykorzystana droga ściągnięcia wierzytelności z majątku spółki i nie wykazano bezskuteczności egzekucji z majątku tej spółki.

Z konstrukcji okoliczności zwalniających od odpowiedzialności wynika, że ratio legis art. 299 § 1 k.s.h. jest ponoszenie odpowiedzialności za zobowiązania spółki przez tych członków zarządu, za których urzędowania zaistniały przyczyny uzasadniające ogłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania układowego, a którzy nie zgłosili odpowiedniego wniosku. Członkowie zarządu odpowiadają zarówno za zobowiązania, które zostały zaciągnięte i stały się wymagalne w czasie sprawowania przez nich funkcji, jak i za zobowiązania, które zostały zaciągnięte przed powołaniem ich do zarządu, ale stały się wymagalne w czasie sprawowania funkcji, a nawet zobowiązania, które były wymagalne przed powołaniem ich do zarządu, jeżeli niewypłacalność spółki wystąpiła w czasie sprawowania przez nich funkcji. Jeżeli dłużnik nie złożył wniosku o ogłoszenie jego upadłości w ustawowym terminie, a stan uzasadniający ogłoszenie upadłości trwa nadal, to obowiązek złożenia wniosku istnieje przez cały czas niewypłacalności dłużnika.

Odpowiedzialność normowana przez przepis art. 299 k.s.h. jest szczególnym przypadkiem deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej na zasadzie winy (por. uchwała Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006 roku, III CZP 118/06, OSNC 2007, nr 9, poz. 136 i powołane w niej orzeczenia Sądu Najwyższego, a z późniejszego orzecznictwa: wyrok Sądu Najwyższego z 6 lipca 2007 roku, III CSK 2/2007, niepubl.). Specyfika tego rodzaju odpowiedzialności odszkodowawczej przejawia się w tym, że wierzyciel, który nie wyegzekwował swojej wierzytelności od spółki, nie musi na zasadach ogólnych dowodzić wysokości doznanej wskutek tego szkody. Wystarczające będzie przedłożenie tytułu egzekucyjnego stwierdzającego istnienie zobowiązania spółki (por. uchwała Sądu Najwyższego z 15 czerwca 1999 roku, III CZP 10/99, OSNC 1999 nr 12, poz. 203, a co do wyjątków od wymogu przedstawienia tytułu - por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2006 roku, II CSK 300/06, niepublikowany) oraz wykazanie, że egzekucja wobec spółki okazała się bezskuteczna (zob. K. Kruczałak, Kodeks..., op. cit., s. 449 oraz J. A. Strzępka i E. Zielińska, Kodeks..., op. cit., s. 857). Z omawianej regulacji wynika więc na rzecz wierzyciela domniemanie poniesienia szkody w wysokości niewyegzekwowanej wobec spółki wierzytelności.

Domniemaniami w świetle regulacji art. 299 k.s.h. są objęte również: związek przyczynowy między szkodą wierzyciela, a niezłożeniem we właściwym czasie przez członka zarządu wniosku o ogłoszenie upadłości oraz zawinienie przez członka zarządu niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 21 lutego 2002 roku, IV KN 793/00, OSNC 2003, nr 2, poz. 22; z 14 lutego 2003 roku, IV CKN 1779/00, OSNC 2004, nr 5, poz. 76 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z 28 lutego 2008 roku, III CZP 143/07).

Należy wskazać, że ustawodawca przewidział, że członek zarządu może uwolnić się od odpowiedzialności w trzech sytuacjach. Po pierwsze, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie doszło do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki lub wszczęto wobec niej postępowanie układowe (ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu). Nadto ocena, czy wniosek o ogłoszenie upadłości został zgłoszony we właściwym czasie wymaga uprzedniego ustalenia, czy i kiedy zaprzestano płacenia długów lub czy i kiedy ujawniono, że zobowiązania spółki przekroczyły wartość jej majątku. Nie ulega wątpliwości, że przy wykładni użytego w art. 299 § 2 k.s.h. określenia „właściwego czasu” na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości nie można pomijać przepisów ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jednolity Dz. U. z 2012r., nr 192, poz. 1112 ze zm.) regulujących obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości przez członków zarządu spółki oraz określających kiedy uważa się dłużnika za niewypłacalnego i kiedy ogłasza się upadłość osoby prawnej. Odpowiedzialność odszkodowawcza z art. 299 k.s.h. obciąża bowiem członków zarządu spółki za to, że nie złożyli wniosku o upadłość we właściwym czasie, a to kiedy można ogłosić upadłość, a więc to, kiedy taki wniosek będzie skuteczny i powinien być złożony, określają przepisy prawa upadłościowego i naprawczego. Należy również wskazać, że podstawą ogłoszenia upadłości spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest jej niewypłacalność, która zachodzi, gdy spółka nie wykonuje swoich wymaganych zobowiązań pieniężnych.

Jedną z przesłanek uznania spółki za niewypłacalną jest sytuacja, gdy zobowiązania spółki przekroczą wartość jej majątku, niezależnie od tego, czy na bieżąco wykonuje ona swoje zobowiązania (art. 11 ust. 1 i 2 prawa upadłościowego i naprawczego). Zaistnienie stanu niewypłacalności zawsze bezwzględnie obliguje zarząd spółki (a także poszczególnych jego członków) do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie jej upadłości, niezależnie od wartości niewykonanych zobowiązań oraz długości opóźnienia. Osoby zobowiązane do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki z o.o. winny to uczynić w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości (art. 21 ustęp 1 i

z prawa upadłościowego i naprawczego). Drugą z przesłanek egzoneracyjnych przewidzianych w art. 299 § 2 k.s.h. jest wykazanie przez pozwanych członków zarządu, że choć nie doszło we właściwym czasie do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki obejmującej likwidację majątku lub z możliwością zawarcia układu, to miało to miejsce nie z ich winy. Natomiast trzecią przesłanką jest wykazanie, że choć nie doszło we właściwym czasie do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki (lub nie wszczęto postępowania układowego – nie został złożony wniosek o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu), to wierzyciel nie poniósł z tego tytułu szkody.

W przedmiotowej sprawie powodowie w myśl art. 6 k.c. udowodnili bezskuteczność egzekucji wobec dłużnika (...) sp. z o.o. w M.. Strona powodowa występując z roszczeniem przeciwko pozwanemu powołała się na postanowienie z dnia 4 grudnia 2013 r. Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chrzanowie M. M. w sprawie o sygnaturze akt Km 6339/13 o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Z dołączonych do akt sprawy dokumentów oraz akt postępowania komorniczego o sygnaturze Km 6339/13 wynika, że komornik ustalił, iż spółka (...) Sp. z o.o. posiadała zaległości czynszowe, nie figurowała w bazie Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców jako właściciel czy współwłaściciel pojazdów mechanicznych, spółce nie przysługiwały wierzycielności z Urzędu Skarbowego, a według danych urzędu, spółka w złożonym zeznaniu podatkowym wykazała stratę z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Komornik ustalił również, że w ewidencji czynności majątkowych spółka figuruje jako nabywca kilku pojazdów mechanicznych, z których żaden nie został odnotowany w (...). Komornik pismem dnia 2 września 2013 r. wzywał spółkę (...) sp. z o.o. do złożenia wyjaśnień. W następstwie tychże okoliczności Komornik postanowieniem z dnia 4 grudnia 2013 r. umorzył postępowanie egzekucyjne z uwagi na jego bezskuteczność.

Nadto Sąd w toku postępowania dopuścił dowód z pisemnej opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości na okoliczność określenia stanu majątku (...) sp. z o.o. w M., możliwości prowadzenia egzekucji z majątku, możliwości zaspokojenia powodów z majątku spółki i braku podstaw do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości za okres 2012-2014, na podstawie dokumentacji księgowej spółki. Biegła sądowa T. C. w opinii pisemnej wskazała, że w 2011 r. stan majątkowy spółki (...) sp. z o.o. był poprawny, a spółka osiągnęła wynik finansowy w kwocie 75 506,41 zł netto, co przełożyło się na rentowność netto w wysokości 9,98 %. W 2012 roku spółka wygenerowała stratę bilansową netto w kwocie 116 442,36 zł, co oznaczało pogorszenie sytuacji finansowej i majątkowej. Pogarszały się również jej relacje ekonomiczne. Przychody zmniejszyły się o 27 %, a koszty zmniejszyły o jedyne 10%, ponadto spółka poniosła dodatkowe straty na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych w wysokości 68 000 zł. Aktywa obrotowe zgodnie z bilansem sporządzonym na dzień 31 grudnia 2012 r. zmniejszyły się w stosunku do 2011 r. o 152 000 zł, zaś zobowiązania tylko o 40 000 zł. Zdaniem biegłej środki pieniężne na dzień 31 grudnia 2012 r. wskazane w bilansie w wysokości 188 450,77 zł zostały zawyżone. Spółka zgromadziła na rachunkach bankowych 2012 r. kwotę 158 000 zł i kwota ta została w 2012 r. wykorzystana w całości. Na dzień 31 grudnia 2012 r. spółka nie posiadała na rachunkach bankowych żadnych środków pieniężnych. Zgodnie z bilansem i zestawieniem obrotów i sald na dzień 31 grudnia 2012 r. środki pieniężne w kwocie 188 450,77 zł były przetrzymywane w kasie, co zdaniem biegłej nie było możliwe, gdyż była to zbyt duża kwota by ją przechowywać w warunkach biurowych. Zdaniem biegłej środki zostały rozdysponowane, ale nie sporządzono na tę okoliczność żadnych dokumentów. W bilansie wskazano je w nieprawidłowej wysokości. Biegła wskazała, że w 2013 r. spółka wygenerowała stratę bilansową w wysokości 303 000 zł zobowiązania i rezerwy w wysokości 312 000 zł przekroczyły aktywa brutto o 101 000 zł, wtedy też nastąpiło drastyczne obniżenie przychodów ze sprzedaży z 556 000 zł w 2012 r. do 142 000 zł w 2013 r. czyli zmniejszenie o 74 %. Koszty operacyjne w tym okresie zmniejszyły się tylko o 36 % co w konsekwencji spowodowało wygenerowanie prawie dwukrotnie większej straty niż w 2012 r. W 2014 r. ujemny kapitał własny wzrósł do kwoty 270 000 zł. Z analizy biegłej aktualnego wypisu z KRS spółki wynika, że Urząd Skarbowy w M. w dniu 19 sierpnia 2013 r. dokonał wpisu zaległości podatkowej w wysokości 10 271 zł, w dniu 31 października 2013 r. w wysokości 11 255 zł, w dniu 15 września 2015 r. w wysokości 22 595 zł, w dniu 26 listopada 2015 r. w wysokości 23 408 zł, co potwierdza ustalenia biegłej w zakresie braku majątku na pokrycie długów.

Zdaniem biegłej w drugiej połowie 2012 r. sytuacja finansowa spółki była bardzo trudna. Sporządzone sprawozdanie finansowe nie odzwierciedlało rzeczywistej sytuacji finansowej spółki, a w tej sytuacji najpóźniej w 2013 r. tuż po sporządzeniu sprawozdania finansowego należało złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości.

Sąd pozytywnie ocenił sporządzoną opinię przez biegłą jako pełną, rzeczową i zgodną ze wskazaniami wiedzy w dziedzinie, której dotyczy, uznając, iż opinia biegłej ma charakter wieloaspektowy i wyczerpujący, została oparta na odpowiednio zgromadzonym materiale z którego biegła wyprowadził logiczne i odpowiednio uzasadnione wnioski, dlatego też dokonując analizy zgromadzonego materiału dowodowego, oparł się na sporządzonej przez biegłą opinii.

Sąd miał na uwadze podnoszone przez stronę pozwaną argumenty, iż przesłanki do ogłoszenia upadłości są bezprzedmiotowe w niniejszej sprawie, zwłaszcza w sytuacji, w której nie dokona się ustalenia czy istnieje majątek spółki pozwalający na zaspokojenie wierzyciela. Zdaniem pozwanego biegła potwierdziła istnienie w kasie spółki środków finansowych w kwocie 188 450,77 zł, które pozwalały na spłatę zobowiązań spółki i w opinii pozwanego bez znaczenia jest ocena biegłej w tym zakresie, jakoby nie było możliwe przechowywanie takiej ilości pieniędzy w kasie, gdyż spółka cały czas reguluje swoje wymagalne zobowiązania, posiada majątek trwały, z którego powodowie mogą uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności. Niemniej jednak Sąd nie mógł zgodzić się z tym stanowiskiem strony pozwanej. Jak ustalono powyżej komornik sądowy przeprowadził postępowanie egzekucyjne, które zostało zakończone umorzeniem, z uwagi na jego bezskuteczność. Bez znaczenia jest czy istniał majątek spółki, ponieważ komornik wzywa dłużnika do uregulowania zobowiązania wraz z kosztami oraz do ujawnienia majątku. Skoro komornik uznał egzekucję za bezskuteczną, zatem należałoby wnioskować, że spółka ukrywała przed komornikiem majątek. Skoro zaś pozwany twierdzi, że majątkiem spółka nadal dysponuje, to dlaczego nie uregulowała ona całości zobowiązania wobec powodów a jedynie jego część.

Pozwany powinien był wykazać, iż nie ponosi odpowiedzialności na zasadnie art. 299 k.s.h., powołując się na przesłanki egzoneracyjne. Pozwany nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości. Biegła natomiast szczegółowo wskazała, jak kształtowała się sytuacja finansowa spółki (...) Sp. z o.o. w M.. Co prawda spółka nie zaprzestała regulowania swoich zobowiązań, jednakże wartość majątku (...) Sp. z o.o. w M. nie wystarczała na pokrycie zobowiązań spółki już w 2012 r., w którym to spółka wygenerowała stratę bilansową netto w kwocie 116 442,36 zł, co oznaczało pogorszenie sytuacji finansowej i majątkowej. Spółka zgromadziła na rachunkach bankowych 2012 r. kwotę 158 000 zł i kwota ta została w 2012 r. wykorzystana w całości. Sąd nie znalazł podstaw, aby kwestionować opinię biegłej sądowej i uznał za wiarygodne i poparte doświadczeniem życiowym twierdzenia biegłej, jakoby kwota w wysokości środki pieniężne na dzień 31 grudnia 2012 r. wskazane w bilansie w wysokości 188 450,77 zł zostały zawyżone.

Podkreślenia wymaga tu okoliczność, iż przesłanką uznania spółki za niewypłacalną jest sytuacja, gdy zobowiązania spółki przekroczą wartość jej majątku, niezależnie od tego, czy na bieżąco wykonuje ona swoje zobowiązania. Zaistnienie stanu niewypłacalności zawsze bezwzględnie obliguje zarząd do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie jej upadłości, niezależnie od wartości niewykonanych zobowiązań oraz długości opóźnienia. Sąd uznał zgodnie z opinią biegłej sądowej, iż sporządzone sprawozdanie finansowe nie odzwierciedlało rzeczywistej sytuacji finansowej spółki, a w tej sytuacji najpóźniej w 2013 r. tuż po sporządzeniu sprawozdania finansowego należało złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości. Pozwany nie wykazał, że choć nie doszło we właściwym czasie do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, to miało to miejsce nie z jego winy, jak również nie wykazał, iż w związku z powyższym wierzyciel nie poniósł z tego tytułu szkody. Nie sprostał więc zasadnie ciężaru dowodowego oznaczonego w art. 6 k.c.

Zatem biorąc pod uwagę wyżej poczynione rozważania, Sąd uznał dochodzone przez powodów roszczenie za zasadne i w związku z tym w punkcie 1 wyroku zasądzono na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9 723,51 zł. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. zgodnie z żądaniem strony powodowej.

Sąd zgodnie z art. 355 k.p.c. umorzył postępowanie w pozostałym zakresie z uwagi na to, że strona powodowa w toku postępowania cofnęła powództwo ponad zasądzoną kwotę. Cofnięcie to jednak było związane z częściową zapłatą należności objętych pozwem. Traktować zatem należy je jako przegraną pozwanego.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na łączną kwotę kosztów postępowania złożyły się kwoty: 17,00 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa, 687,00 zł tytułem opłaty od pozwu, 2.400,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego ustalona

zgodnie z § 6 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r. ze zm.).

SSR Jolanta Brzęk